

אצלנו

סתיו 2010 / כסלו תשע"א

גליון מס' 23

רח' קפלן 17, תל אביב, טל': 03-6093476, פקס: 03-6951310 / דואר: ת.ד. 23574, תל אביב 61234

נרות הזנוכה * В ДНИ ХАНУКИ

В эти дни евреи во всём мире зажигают ханукальные светильники. Много ли ещё народов отмечают события, имевшие место 2174 года назад? Мы же, евреи, помним о том, как Хасмонеи изгнали греков из Храма, о чуде Ханукального светильника, а также о том, как праздновали Хануку в Риге, в Латгалии, в Курляндии, в Тарту и Таллинне. Но помним мы и то, что в первые дни Хануки в 5701 (1941) г. в Шкеле расстреляли 2750 евреев Лиепай, а неделю-две до того убили более 28 тысяч евреев Риги в Румбули. Мы должны сделать всё, чтобы и следующие поколения – и через сто лет после Шоа и через две тысячи лет – помнили об этом.

Пусть свет ханукальных свечей, которые мы зажигаем в эти дни с детьми и внуками, освятит и память тех евреев Латвии и Эстонии, кто не дожил до этого дня.

בימים אילו מדליקים בני ישראל נרות חנוכה לזכר האירוע אשר התרחש לפני 2174 שנים. היש עוד אומה שזוכרת ומציינת אירועים מן העבר הכה רחוק? אנו, היהודים, אכן זוכרים את ניצחון המכבים ואת נס פח השמן. אנו זוכרים גם כיצד חגגו אבותינו את חג האורים בריגה, בלטגלה, בקורלנד, בטארטו ובטאלין. אך חובה עלינו גם לזכור, שבימי החנוכה בשנת תש"א (1941), נרצחו ב-Šķede כ-2750 מיהודי ליבאו ושבו-שבועיים קודם נרצחו ב-Rumbuli כ-28 אלף מיהודי ריגה. עלינו לדאוג שהיהודים יזכרו לעד את אשר קרה לעמנו. מי יתן ונרות החנוכה שאנו מדליקים יחד עם ילדינו ונכדינו יאירו וגם יקדשו את זכרם של אותם יהודי לטביה ואסטוניה שלא זכו לעשות זאת.

אליהו ולק, יו"ר האיגוד / Эли Валк, председатель Объединения

י"ר
אליהו ולק
סגן י"ר
זאב גולדשמידט
גזבר
אליהו היימן
מנהלת משרד
אלה ברקן
חברי ההנהלה
גמזו בתיה
גרינמן אריה
ד"ר א. ולדשטיין
כהן מנחם
לויס יאיר
למברג פרידה
מורין דוד
עו"ד נטרביץ' לב
פלינר לייבה
קרסין יעקב
ריבק מרק
רפפורט מרים

ПАМЯТИ ЖЕРТВ КАТАСТРОФЫ

ПОЧТИМ ПАМЯТЬ УБИТЫХ ЕВРЕЕВ ЛАТВИИ И ЭСТОНИИ
в пятницу, 10 декабря 2010 г.

в Доме киббуцного движения в Тель-Авиве,
ул. Леонардо да Винчи 13 (рядом с Каплан 17)

Встреча земляков – с 10:00
Начало церемонии – 10:30

У нас в гостях Мейер Мелер –
сотрудник еврейского музея в Риге,
автор книги «Места нашей памяти»

Можно будет приобрести эту и другие книги
по истории евреев Латвии

העצרת לזכר יהודי לטביה ואסטוניה

אשר נרצחו בימי השואה

תיערך ביום ו', 10 בדצמבר 2010,

בבית התנועה הקיבוצית בתל אביב

רח' ליאונרדו דה וינצ'י 13 – ליד רח' קפלן 17

10:00 מפגש חברים משעה

10:30 תחילת העצרת בשעה

מרצה אורח – מר מאיר מ'לר,

חוקר תולדות השואה,

מחבר הספר "אתרי הזיכרון שלנו" בו

מתוארות כל 73 הקהילות היהודיות בלטביה ורצח תושביהם

ניתן יהיה לרכוש ספרים במקום

Выставка ко Дню независимости Латвии

14 ноября в зале «Эйнав» в Тель-Авиве состоялось открытие выставки, посвящённой уроженцу Риги выдающемуся философу и мыслителю сэру Исаяе Берлину (1909–97). Выставка была подготовлена Государственной библиотекой Латвии при содействии музея «Евреи в Латвии». Она была открыта до конца ноября, а затем с ней можно ознакомиться на сайте библиотеки: <http://berlins.lnb.lv>.

Открытие выставки было частью торжественного вечера по случаю 92-ой годовщины провозглашения независимости Латвии. От имени Объединения с приветствием выступил его председатель Эли Валк. «Мы помним жизнь в вашей стране и красоту латвийской природы – её леса и озера, но мы никогда не забудем и то, что произошло на этой земле в годы *Шоа*», – сказал Валк. Он выразил надежду на то, что такие проблемы, как выплата пенсий израильтянам, работавшим в Латвии, и компенсация за национализированное еврейское имущество будут вскоре разрешены.

Эли Валк вручил Замдиректору Государственной библиотеки г-же Даце Гасиной подшивку бюллетеня «Эцлейну», в том числе №18, где была опубликована статья о сэре И. Берлине.

מציינים 92 שנה לעצמאות לטביה

ב-14 בנובמבר התקיים במרכז "עינב" בתל אביב טקס פתיחת תערוכה שהוקדשה לִסְר ישעיהו ברלין יליד ריגה, הפילוסוף והוגה הדעות הדגול ומומחה למדעי המדינה. התערוכה הוכנה ע"י הספרייה הלאומית של לטביה. באירוע הגיגי זה ציינה שגרירות לטביה בישראל גם 92 שנים להכרזת עצמאותה של לטביה. הצגת התערוכה בארץ וקיום האירוע התאפשרו הודות לתמיכתם של קונסולי הכבוד של לטביה: עו"ד אסף כספי, גב' שרה אלאוף ומר דן טוכנר.

בשם האיגוד בירך את הלטבים היו"ר אלי ולק, אשר ציין בדבריו כי יוצאי לטביה בישראל זוכרים את חייהם בלטביה ואת הטבע היפה, אך גם אינם יכולים לשכוח את מה שאירע בימי השואה. הוא הביע תיקווה שהיחסים

בין מדינתנו לבין הרפובליקה הלטבית ילכו ויתהדקו וכי בקרוב יימצאו הפתרונות לסוגיות תשלומי הפנסיה ופיצוי על הרכוש היהודי הציבורי. בתערוכה הוצגו 14 לוחות ועליהם פרסו את תולדות חייו והישגיו המדעיים והציבוריים של ישעיהו ברלין. התערוכה הייתה פתוחה עד סוף נובמבר, אך היא גם מוצגת באתר הספרייה <http://berlins.lnb.lv> מר ולק מסר לסגנית מנהל הספרייה הלאומית הלטבית הגב' Dace Gasina מספר גיליונות "אצלנו" כולל זה שבו הופיעה כתבה על ישעיהו ברלין.

Музей гетто в Риге

21 сентября 2010 в Риге состоялась церемония открытия музея гетто. Для создания музея Рижская дума передала еврейской общине складские помещения в комплексе Шкипери – в самом начале Московского Форштадта, неподалеку от территории гетто. В ходе церемонии была открыта первая очередь музея – выстроенные вдоль улицы щиты, на которых размещены имена около 70 тысяч евреев Латвии, убитых во время *Шоа* немецкими оккупантами при активном участии их местных пособников. Часть фотовыставки посвящена антисемитской пропаганде, сопротивлению и Праведникам народов мира.

Идею создания такого музея высказал несколько лет назад Председатель попечительского Совета Объединения еврейских Общин Латвии д-р Виталий Готлиб. Однако за претворение идеи в жизнь взялся руководитель еврейской религиозной общины

מוזיאון הגטו בריגה

ב-21 בספטמבר 2010 התקיים בריגה טקס פתיחת מוזיאון הגטו שהיווה את השלב הראשון בתכנית הקמתו. לאורך הרחוב באזור בנייני המחסנים סמוך לשוק המרכזי, הוצגו לוחות ועליהם שמותיהם של כשבעים אלף יהודי לטביה אשר נרצחו בשואה ע"י הכובשים הגרמניים ועוזריהם המקומיים. תערוכת הצילומים במקום הוקדשה למספר נושאים: לתעמולה האנטישמית, לתנועת ההתנגדות ולחסידים אומות העולם.

«Шамир» Менахем Баркахан. По замыслу организаторов музея он станет образовательным и культурным центром, источником толерантности и взаимного уважения.

В церемонии открытия приняли участие вице-мэр Риги Шлесерс, министры и государственные деятели, депутаты городской Думы, представители дипломатических миссий, общественных организаций, ведущие предприниматели Латвии.

את רעיון המוזיאון הגה ניטלי גוטליב, את מימושו לקח על עצמו מנחם ברכהן (ברקמן) - מנהל הקהילה היהודית הדתית "שמיר". מקימי המוזיאון שואפים לכך שהוא יהווה מרכז תרבותי וסמל לסובלנות וכבוד הדדי.

בטקס הפתיחה השתתפו סגן ראש עיריית ריגה, שרי ממשלה וחברי מועצת העיר, נציגי הסגל הדיפלומטי, נציגי ארגונים ציבוריים ואנשי עסקים.

Сведения для тех, кто пострадал в Шоа

Недавно мы провели в Тель-Авиве и Беэр-Шеве информационные встречи для разъяснения прав и льгот лицам, пережившим Шоа. Встречи были организованы совместно со Всеизраильским Объединением организаций лиц, переживших Шоа. Участники получили брошюру с подробным описанием льгот и прав, а также памятный подарок. В брошюре и других информационных материалах даны адреса и телефоны

инстанций, оказывающих помощь пострадавшим в годы Катастрофы, в том числе тем, кто бежал в советский тыл, и даже тем, кто родился до сер. 1942 г.

Лекторы дали довольно много сведений о том, куда и как обращаться по большинству вопросов. Наши товарищи, в свою очередь, высказали претензии по поводу запутанных правил.

Затем с песнями на иврите и на идиш выступила популярная певица Михаль Таль. Её мать, Рахель Фальков, приехала в Палестину из Лудзы в конце тридцатых годов.

מידע לנפגעי השואה

בסתיו השנה ערכנו בסיוע מרכז הארגונים של ניצולי השואה שני כנסים להסברת זכויות והטבות לנפגעי השואה. ובבאר שבע. למשתתפים חולקו חוברות ובהן מפורטות ההטבות יחד עם רשימת המוסדות שאליהם ניתן לפנות ע"מ לממש את הזכויות. המרצים אשר הופיעו מטעם מרכז המידע לניצולים ולאז-

רחים וותיקים, נתנו סקירה די ממצה של הזכויות וענו על שאלות החברים, אשר לא נמנעו מלהביע אכזבה מכך שהסיוע מוגש בתהליך מסורבל המקשה על אנשים זקנים וחולים לממש את המגיע להם ולקבל עזרה בעת הצורך. לבאי הכנס חולקו גם מזכרות ותיקים שימושיים.

בסיום האירוע הופיעה הזמרת מיכל טל, שאמה רחל לבית פלקוב (Falkov) עלתה לארץ ישראל בסוף שנות ה-30 מן העיירה ליוצין (Ludza) שבמזרח לטביה. מיכל טל שמחה לשיר בפני יוצאי לטביה ואסטוניה.

Подробную информацию можно получить

(в т.ч. по-русски)

по льготам для «нифгаэй Шоа» по тел: *9444,

по правам и льготам для пожилых лиц: *8840

מידע מפורט ועדכני בקשר לזכויות

נפגעי השואה ניתן לקבל בטל' 9444*

מוקד לפניות אזרחים ותיקים 8840*

(ימים ראשון – חמישי 08.00 – 20.00)

Гость из Риги

В середине ноября в Израиль на семинар, устроенный Джойнтом, приезжал директор рижского музея «Евреи в Латвии» молодой историк Илья Ленский. Несмотря на насыщенный график семинара, он сумел найти время, чтобы приехать в Шфаим и познакомиться с нашим архивом. Сотрудничество между музеем и архивом, несомненно, пойдёт всем на пользу.

ביקור מנהל המוזיאון היהודי של ריגה

בנובמבר השנה ביקר בארץ איליה לנסקי, ההיסטוריון הצעיר מריגה, המשמש כמנהל המוזיאון "יהודים בלטביה". חרף הלוחץ העמוס מאד של הסמינר שבו השתתף, מצא לנסקי כמה שעות פנויות כדי לבקר בארכיון שלנו בשפיים. שיתוף פעולה בין הארכיון לבין המוזיאון יהיה לטובת כולנו.

На фото (справа налево): Эзра Тов, Илья Ленский, Арье Плинер, Мордехай Друян.

בתמונה (מימין לשמאל): עזרא טוב, אריה פלינר, מרדכי דרויאן

Новости из Латвии

Рига

3 сентября в Верманском парке впервые состоялось необычное мемориальное событие – были зачитаны имена еврейских детей, погибших в 1941–44 гг. в Латвии. В годы Шоа в Латвии было убито около 16 000 еврейских детей. Церемония состоялась по инициативе общества «Шамир», где считают, что, произнося имена детей, мы возвращаем их в наш мир, не даем исчезнуть и забыться. Это мероприятие было приурочено к началу учебного года, ведь убитые дети **тоже могли бы идти в школу.**

Тукумс

22 октября 2010 г. в бывшем здании синагоги, где ранее размещалась спортивная школа, а ныне зал для детей – инвалидов, состоялось открытие выставки, отражающей жизнь евреев Тукума до 1941 года. В начале XX века здесь проживало 2600 евреев, в 1935 г. – около 950 человек. Немалые средства в реконструкцию здания вложил израильский бизнесмен Менахема Села. Его отец Лейба Славяцкиси приехал из Тукума в Эрец-Исраэль в конце тридцатых годов. Отец и дед Менахема молились в этом здании. Председатель действующей в Латвии еврейской общины «Шамир» Менахем Баркан, принимавший участие в проекте, считает, что главное, чтобы жизнь в этом здании продолжалась – неважно в какой форме.

Зилупе

В Бригской волости в деревне Заболоцкие возле Зилупе, на месте массового расстрела 22 августа был открыт памятник, на котором выбиты слова: «1941. gada jūlijā un augustā nacisti un viņu atbalstītāji Zaboločkos noslepkavoja 246 Zulupes novada ebrejus un 5 neebreju tautības cilvēkus». Несколько ниже выбиты пять еврейских букв, означающих: «Да будут их души повязаны в связке жизни».

В городе установлена гранитная плита с именами 25 зилупских евреев, погибших на фронтах в годы войны. На месте разрушенной синагоги открыта мемориальная плита, где указано: «Здесь находилась еврейская синагога 1912–41 гг.». Памятник и мемориальные доски установлены на средства выходца из Зилупе Ильи Арона, ныне проживающего в Австрии. На митинге, посвящённом открытию памятников, выступил мэр города О. Агафонов, евреи – бывшие жители Зилупе, приехавшие из Израиля, Австрии и Германии.

חדשות מלטביה

ריגה

ב-3 בספטמבר השנה התקיים בגן הציבורי "נוֹרְמָן" טכס לא שיגרתי – לראשונה הוקראו שמותיהם של כ-16000 ילדים יהודיים, אשר נרצחו בלטביה בתקופת השואה בין השנים 1941-1944. העצרת התקיימה ביוזמת ארגון "שמיר" שבחרו בתאריך שבו מתחילים את שנת הלימודים. "לולא נרצחו הילדים שאת שמותיהם הקריאו, היו גם הם הולכים לבית הספר", אמרו המארגנים.

ימנה זכיר מועצת הקהילות היהודיות בן קיים קורא מרשימת השמות. סגן יו"ר מועצת הקהילות היהודיות בן קיים קורא מרשימת השמות.

טוקומס

בבניין שבו שכן בעבר בית הכנסת נפתחה תערוכה המוקדשת לחיים היהודיים בטוקומס עד 1941. בתחילת המאה ה-20 התגוררו במקום 2600 יהודים, ובשנת 1935 – כ-950. תרומה נכבדה לשיקום הבניין הגיעה מאיש העסקים הישראלי מנחם סלע, שאביו לייב סְלֵבִיץִיקְי עלה בסוף שנות השלושים לארץ ישראל מטוקומס. האב וגם סבו של מנחם (שהיה שוחט) התפללו בבית הכנסת הזה.

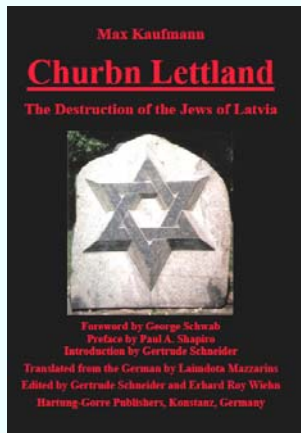
זילופה

בכפר זְבֹלוֹצְקִי הסמוך לעיירה זִילוֹפָה שבמזרח לטביה, במקום שבו נערך הטבח ההמוני ביהודי הסביבה, הוקמה מצבה ועליה נחקק בלטבית: "ביולי ובאוגוסט 1941 רצחו הנאצים ותומכיהם 246 יהודים מנפת זילופה ועוד 5 אנשים בני לאום אחר". בתחתית הכיתוב נחקקו האותיות העבריות: תנצב"ה. בעיירה הוקם לוח זיכרון ועליו חרוטים שמותיהם של 25 יהודי זילופה שנפלו חלל בחזיתות המלחמה בגרמנים. לוח זיכרון נוסף הוקם במקום שבו עמד בית הכנסת ובו צויין: "כאן בשנים 1912-1941 עמד בית כנסת יהודי". המצבה ושני הלוחות מומנו על ידי איליה אהרן יליד זילופה המתגורר כיום באוסטריה. בעצרת לרגל גילוי מצבות הזיכרון נשאו דברים ראש העיריית זילופה ויהודים תושבי העיירה לשעבר, המתגוררים כיום בישראל, באוסטריה ובגרמניה.

НОВЫЕ КНИГИ

❖ Книга узника рижского гетто Макса Кауфмана «**Churbn Lettland – уничтожение евреев Латвии**» впервые увидела свет по-немецки в 1947 г. Это была первая книга на эту тему, основанная на показаниях выживших. Материалы книги широко использовались во всех дальнейших исследованиях по *Шоа* в Латвии. Добравшись до США Кауфман основал вместе с шестью другими узниками гетто организацию “Jewish survivors of Latvia”. На днях вышел в свет английский перевод этого базисного труда по истории Катастрофы. *Мы надеемся получить от этой организации несколько экземпляров для продажи.*

❖ Уроженцу Лиепай Эдварду Андерсу (Альперовичу) было 15 лет, когда войска вермахта вошли в Латвию. Он остался в живых, так как отец сумел убедить немцев в том, что его жена (мать Эдварда) якобы немка, выросшая в еврейской семье.

В книге «**Среди латышей в дни Холокоста**», вышедшей недавно в США по-английски, Андерс с позиции подростка рассказывает об отношении латышей к евреям в дни *Шоа* и об отношении немцев к местным жителям и к евреям. После войны он вместе со многими другими способствовал тому, чтобы на Нюрнбергском процессе судили и тех, кто совершал преступления в Латвии.

В 1960–91 гг. он был профессором химии в университете в Чикаго. В последнее время его усилия направлены на то, чтобы увековечить память земляков, погибших в годы *Шоа*. Андерс издал книгу памяти, где указаны имена всех евреев, проживавших в Лиепаве накануне войны с указанием судьбы, постигшей каждого. В 2004 г. на кладбище в Лиепаве была открыта «Стена Памяти» с именами более 7000 евреев Лиепай, погибших в дни *Шоа*.

Эту книгу можно прочесть а также заказать в интернете www.lulu.com. Она будет продаваться в Музее Оккупации в Риге, её можно будет также заказать в магазинах в Израиле.

❖ Выпускник рижской «Гимназии иврит» Давид Мурин рассказывает в своей книге «**От Гродно до Кфар-Сабы**» не только о еврейской Риге накануне Второй мировой войны, но и о деятельности воспитанников Бейтара в Латвии до и после войны. Связь с Центром сионистского движения в Риге помогала ему в поддержке подпольных еврейских групп в Ленинграде, где он жил с 1946 по 1971 год. Вероятно даже те из наших читателей, которые сами принимали участие в этом движении, откроют много новых для себя подробностей, прочтя книгу Давида Мурина.

Окончание на стр. 6.

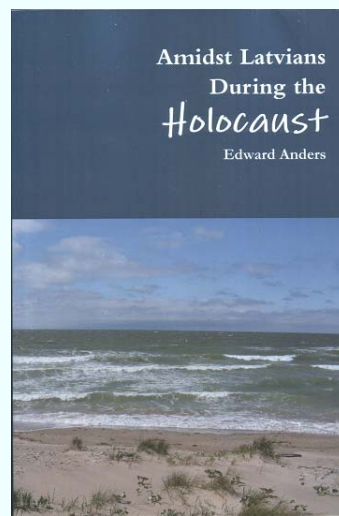
ספרים חדשים

❖ ב-1947 הופיע בגרמניה ספרו של אסיר גטו ריגה Max Kaufmann. זה היה הספר הראשון על השמדת יהודי לטביה המבוסס על עדויות הניצולים שגם המחבר נמנה עליהם. ספר זה צוטט בהרחבה בכל המחקרים והספרים שעסקו בחורבן הקהילה. שם הספר Churbn Lettland מעיד על תוכנו. כשקאופמן הגיע לחוף המבטחים בארה"ב הוא יסד יחד עם 6 ניצולים אחרים את ארגון "Jewish survivors of Latvia" אשר תרגם השנה את הספר לאנגלית.

האיגוד מתכוון להזמין מספר עותקים אצל JSL וניתן יהיה לרכשו במשרדנו.

❖ אדוארד אנדרס (אלפרוביץ') יליד ליבאו היה בן 15 ביוני 1941, עת פלשו הצבאות הגרמניים ללטביה. הוא ניצל בזכות תושיית אביו שהמציא שקר בטענו כי אשתו הינה אסופית גרמניה שזוג יהודים אימץ, וכך נחשב אנדרס ליהודי למחצה וניצל ממוות.

בספרו **Amidst Latvians During the Holocaust** מתאר אנדרס את חייו בין השנים 1941-1944 מזווית ראייה של נער הבוחן את יחס התושבים הלטיביים ליהודים תחת השלטון הנאצי, את יחס הגרמנים לתושבים המקומיים וליהודים. עם סיום מלחמת העולם הוא פעל יחד עם אחרים להביא לדין בנירנברג, רוצחים לטיביים.

בין השנים 1960-1991 כיהן כפרופסור לכימיה באוניברסיטת שיקאגו. לאחר שיצא לגמלאות יזם את הקמת קיר הזיכרון בבית הקברות בליבאו (נחנך ב-2004) ובו מעל 7000 שמות נספים. כן הוציא ספר זיכרון ליהודי העיר ובו פרטים על הנספים והניצולים.

ניתן לרכוש את הספר תמורת \$15.50 + דמי משלוח באתר (ניתן גם להורידו בחינם ב-www.lulu.com) או במוזיאון הכיבוש בריגה תמורת 8 לאט + דמי משלוח. בעוד מס' שבועות אפשר יהיה להזמין בחנויות הספרים בארץ.

❖ כותרת הספר "מגורדנו לכפר סבא" אינה מעידה על קשר בין המחבר דוד מורין ללטביה. בביוגרפיה המרתקת הנפרשת בפני הקורא מספר המחבר שהינו בוגר הגימנסיון העברי בריגה, על חיי הקהילה היהודית בעיר, על פעילות חברי בית"ר לטביה לפני השואה ולאחריה. במשך 25 שנות מגוריו בלנינגרד הוא שמר על קשרים הדוקים עם חברים בריגה. הקשר עם המוקד הציוני בלטביה עזר לו בפעילות במחלת הציונית בלנינגרד עד לעלייתו ב-1971.

Книга позволит детям и внукам познакомиться с важной страницей в истории евреев Латвии и СССР, ведь книг на иврите об этом периоде нашей истории совсем немного. Верный последователь Жаботинского, Мушин и в Израиле сделал много для того, чтобы ознакомить с его идеями евреев, говорящих по-русски, как в СССР, так и в Израиле.

Книгу можно заказать в офисе Игуда в Тель-Авиве.

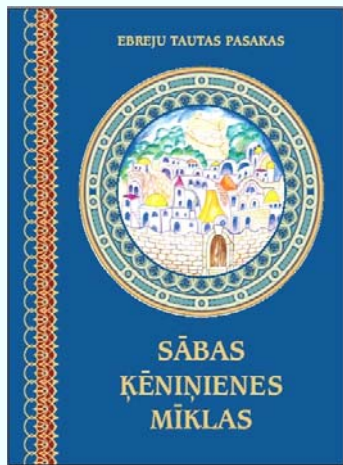
❖ Много лет собирал краевед Зилупе историк Иван Сырцов материалы о еврейской общине этого латгальского городка. И вот, летом 2010 года вышла в свет подготовленная им книга «**Они жили среди нас**». Этот сборник документов и воспоминаний стал достойным памятником еврейской общине Зилупе и окрестностей, которая в 1935 г. насчитывала около 560 человек. В нем помещены списки всех евреев, записанных в Зилупе в 1935г., а также тех, кто сумел бежать летом 1941. Есть также список погибших на войне против нацистов. В последнем разделе рассказано о евреях-жителях окрестных деревень и хуторов. Особенно трогают бесхитростные рассказы восьми выходцев из Зилупе о жизни их семей и еврейской общины, а также истории 24 семей, описанные в сборнике.

Книгу выпустил в свет Совет еврейских Общин Латвии под редакцией директора музея "Евреи в Латвии" Ильи Ленского. Большую помощь в сборе материалов и подготовке выпуска оказал Борис Авербух, который в 1991 г. эмигрировал из Риги в Германию.

С книгой можно ознакомиться в нашем офисе в Тель-Авиве и в архиве в Шфаим.

❖ Летом 2010 года в Риге вышел в свет сборник «**Загадки царицы Савской**» на латышском языке. Герои сказок и притч не только царь Соломон и Асмодей, но и Голем из Праги, хасиды из местечек Восточной Европы и многие другие. Может показаться странным – с какой стати выпускать еврейские сказки по-латышски? Однако книга иллюстрирована столь великолепными рисунками, издана на столь высоком уровне, что думаешь: «Может подрастающее поколение латышей, благодаря этой и подобным книгам, узнает больше хорошего о нашем народе и отношения между нашими народами будут иными, чем в предыдущих поколениях».

Вероятно этим и руководствовалась рижский график и издатель Илана Лисагор, выпустившая в издательстве «Гораль» эту красочную книгу.

גם מי מקוראינו אשר לקחו חלק בפעילות ציונית בברה"מ יגלו בספר פרטים חדשים בתולדות המאבק. לא נמנעו כמעט ספרים בעברית אודות המאבק הציוני בברה"מ בשנות ה-50 וה-60. בספר זה יוכל הדור הצעיר ללמוד מה עבר על יהודי לטביה וברה"מ בעבר הלא רחוק.

עותקי הספר ניתן להזמין במשרדנו בתל אביב.

❖ הספר "הם גרו בקרבנו" שנכתב ע"י ההיסטוריון הרוסי Ivan Syrtsov ראוי להיכלל בקטגוריית "ספרי הזכור". הוא מוקדש ליהודי העיירה Zilupe השוכנת בדרום-מזרח לטביה בסמוך לגבול עם רוסיה. לצד תולדות הקהילה שנוסדה רק ב-1900 מביא סירצוב את סיפוריהם של 24 משפחות וכתבי זיכרונות של 8 מתושביה שברחו לרוסיה וכך שרדו את השואה. חשוב לציין כי הספר כולל את שמותיהם של כל יהודי זילופה שהיו רשומים בה ב-1935 וכן שמות כל אילו שהצליחו להימלט לרוסיה. בנוסף מופיעה רשימת כל בני הקהילה שנפלו בקרבות נגד הנאצים. בחלקו האחרון של הספר מסופר על משפחות יהודיות שגרו בכפרים ובאחוזה שבסביבות העיירה. הספר הינו מפעל ההנצחה האמיתי לקהילה אשר מנתה לפני השואה כ-560 יהודים.

איוון סירצוב חקר את תולדות הקהילה במשך שנים רבות והעלה הכל בכתב. איליה לנסקי, מנהל המוזיאון היהודי בריגה, ערך את הספר שיצא לאור ברוסית ע"י מועצת הקהילות היהודיות של לטביה. סייע רבות בהכנתו בן העיירה בוריס אוורבוך, אשר בשנת 1991 עזב את ריגה והיגר לגרמניה. *עותקי הספר נמצאים במשרדנו בתל אביב ובארכיון בשפיים.*

❖ לפני מספר חדשים יצא לאור בריגה הספר "היודות מלכת שבא" בשפה הלטבית. בספר אוסף מעשיות ואגדות יהודיות המספרות בין השאר על המלך שלמה, על הגולם מפראג, על החסידים בעיירות מזרח אירופה ועוד. יש שיחשבו כי די מוזר לקרוא סיפורים אילו בשפה הלטבית, אך ראוי לציין כי הספר הופק בצורה כה מכובדת ומאויר בציורים כה יפים עד שבמחשבה שנייה הרי יתכן כי אולי הדור הצעיר של ילדים לטביים ילמד משהו על היהודים וייתחם אליהם בצורה שונה מדורות הקודמים. נראה שזאת הייתה כוונתה של אילנה ליסגור אשר יזמה את הפקתו וגם איירה את הספר.

אזכרה לקדושי ליבאו

תקיים ביום רביעי ה' טבת תשע"א 15.12.2010
בשעה 14.00 בבית העלמין בחולון
התכנסות ליד השער הישן.

ועד יוצאי ליבאו

Сохранение могил на кладбище в Шмерли

В последнее время в наше Объединение поступают запросы относительно сохранения могил и памятников на кладбище в Шмерли. Для получения точной информации мы связались с исполнительным директором Еврейской религиозной общины Риги Мартином Перелем, и вот что он сообщил:

На протяжении ряда лет мы приводим в порядок территорию кладбища. В ходе инвентаризации выявлено много запущенных могил, за которыми никто не ухаживает более 5 лет. Временем и недобросовестными арендаторами соседних захоронений, они превращены в „мусорники“. Мы ставим такие могилы на учет, начинаем поиск родственников, высылаем предупреждения. Если положение не меняется, то эти могилы подготавливаются к «повторному использованию» с соблюдением всех требований иудаизма и законов Латвии.

Некоторые рижане обращаются с просьбами похоронить их рядом с родственниками. (Подобная практика существует и в Израиле – Ред.). Это допустимо, если проситель является арендатором данной могилы или имеет от него доверенность.

Дирекция кладбища принимает заказы на уход за могилами по чётко установленному прейскуранту. Разумеется, в этом случае могилам ваших родных ничего не грозит. Выходцы из Риги могут обратиться к нам по электронной почте rerds@inbox.lv. Оплатить услуги можно наличными или банковским переводом.

טיפול בקברים ב-Šmerli

לאחרונה פונים אלינו חברי איגוד בשאלות הנוגעות להסדרים הנהוגים בבית העלמין Šmerli בריגה. מנכ"ל הקהילה הדתית מר מרטין פֶּקֶל הבהיר לנו, כי בעקבות רישום ותיעוד הקברים התברר שרבים מהם לא טופלו מעל 5 שנים והם הפכו ל"מזבלות". הנהלת בית העלמין עורכת בימים אילו רשימה על מנת לאתר את קרובי הנפטר ולשלוח מכתבי אזהרה. באם המצב לא ישתנה, מקומות אלה יוכשרו ל"שימוש חוזר", על פי דיני הדת היהודית וחוקי לטביה ויקברו במקום זה נפטרים אחרים.

ניתן להזמין טיפול בקברי יקיריכם במשרדי בית עלמין על פי מחירון מסודר ובכך להבטיח שאיש לא יפגע בקבר או במצבה. התשלום עבור שרות זה יתבצע במזומן או בהעברה בנקאית. לשאלות נוספות ניתן לפנות בדוא"ל rerds@inbox.lv.

Исторический архив Объединения открыт
по воскресеньям с 12:00 до 15:00,
по средам с 10:00 до 13:00

Посещение в иные дни следует согласовать по
телефону 09-9596532

или по e-mail arch.shfayim@gmail.com

Архив находится в Шфаим,

(в ста метрах к югу от торгового центра)

почтовый адрес 60990, בניין קתדרה, שפיים

הארכיון ההיסטורי של האיגוד פתוח לקהל

בימי א' מ-12:00 עד 15:00

ובימי ד' מ-10:00 עד 13:00.

ביקור בימים אחרים יש לתאם בטל' 09-9596532

או בדוא"ל: arch.shfayim@gmail.com

הארכיון ממוקם במתחם החינוכי בשפיים

(כ-100 מ' דרומה מן המרכז המסחרי)

כתובת הארכיון: מרכז חינוכי חוף השרון, בניין קתדרה, שפיים

הנהלת האיגוד מודה מכל הלב למר מרדכי דרויאן (ראשון לציון) על עבודת תיקון והידוש הויתרינות
ובהן צילומים מחיי היהודים בלטביה, שאותה עשה בהתנדבות בארכיון בשפיים.

Правление Объединения благодарит Мордехая Друяна из Ришон ле-Циона за огромную работу
по ремонту и обновлению витрин с фотографиями еврейской жизни в Латвии,
которую он проделал на добровольных началах в архиве в Шфаим.

«Киннор»: Рига – Ашкелон

В октябре 1988 года, когда перестройка стала отражаться и на еврейской жизни в Риге, состоялось первое выступление молодёжного ансамбля «Киннор». С тех пор и до отъезда его руководителей Фаины и Михаэля Лайнвандов в Израиль в 1995 г. «Киннор» был ярким явлением в жизни евреев не только Латвии, но и всего постсоветского пространства.

Энтузиасты возрождения еврейской культуры, прежде всего на идиш, супруги Лайнванд и в Израиле продолжили свою работу с молодёжью и добились больших успехов. Созданный ими в Ашкелоне в 1995 г. Театр Еврейской Песни "Киннор Давид" стал обладателем многих призов и наград как в Израиле, так и на международном уровне.

В год своего 15-летия "Киннор Давид" был удостоен Хрустальной Звезды и 1-го места среди вокальных ансамблей на международном фестивале "Хрустальная Звезда" в Праге. "Киннор Давид" представил на суд жюри интересную

трактовку песни Мати Каспи и Эшуда Манора «Брит Олам» и новое прочтение знаменитой песни Дж. Кандера «Кабаре» из одноименного мюзикла в оригинальном переводе на идиш Михаэля Лайнванда.

В дипломе Европейского Союза по Культуре, врученном молодым исполнителям, выражена особая признательность за сохранение и развитие еврейского фольклора и профессиональное и яркое исполнение. Особо был отмечен высокопрофессиональный перевод на идиш, который, сохранив характер и содержание песни, придал ей особый колорит, благодаря умелой передаче американского сленга на языке идиш.

В апреле 2010 г. Театру Еврейской Песни «Киннор Давид» была присуждена высшая награда Grand Prix на конкурсе молодых талантов «Улыбки Красного Моря» в Эйлате, в котором участвовали солисты и ансамбли со всей страны, а также из стран Европы.

А совсем недавно, в октябре 2010, заслуги супругов Лайнванд признали и их земляки ашкелонцы – их имена были названы в числе победителей конкурса на звание «Человек года 2010» в номинации «Музыка».

Мы гордимся достижениями наших земляков Фаины и Михаэля Лайнванд и желаем им дальнейших успехов в сохранении и развитии еврейской культуры, такой как мы её помним и любим.

Эли Валк

להקת "כינור": ריגה – אשקלון

באוקטובר 1988 הופיעה בריגה לראשונה להקת הנוער "כינור" שמנהליה היו הזוג פֵאִינָה ומִיכָאֵל לַיִנְוַנְד. להקת "כינור" הייתה לתופעה בולטת בחיים היהודיים לא רק בלטביה, אלא בכל המרחב הבתר-סובייטי. היא גם הופיעה בהצלחה רבה בארה"ב, בישראל ובארצות אירופה וזאת עד לשנת 1995 שבה עלו מנהליה לארץ.

גם כאן המשיך הזוג ליינונד, שנודעו כשוחרי התרבות היהודית ובראש וראשונה שוחרי שפת יידיש, לעבוד עם נוער, ויחד הגיעו להישגים נאים. מיד עם עלייתם ארצה הקימו באשקלון את

תיאטרון הזמר והמחול היהודי "כינור דוד" אשר זכה בפרסים רבים בארץ וגם בחו"ל.

בשנת ה-15 להקמתו השתתף תיאטרון "כינור דוד" בפסטיבל הבינלאומי של להקות זמר "כוכב הבדולה" שהתקיים בפראג. הם ביצעו את שירם של מתי כספי ואהוד מנור "ברית עולם" וכן ביצעו עיבוד חדש ביידיש של השיר "קֶפֶרֶט" מתוך המחזמר הידוע, בתרגומו של מיכאל ליינונד. להקת "כינור דוד" זכתה למקום הראשון וקיבלה את פרס "כוכב הבדולה".

באפריל 2010 השתתף התיאטרון בתחרות כישרונות צעירים – "חיוכי ים סוף" שהתקיים באילת וזכה בפרס Grand Prix.

באוקטובר 2010 זכו הזוג ליינונד בתואר "אנשי השנה" בתחום המוסיקה, בתחרות שהתקיימה באשקלון.

אנו גאים בהישגים של זוג הריגאים לשעבר ומאחלים להם המשך הצלחה בדרכם ובשמירת ערכי התרבות היהודית כפי שאנו זוכרים ואוהבים אותה. אלי ולק

Время работы нашего офиса

(ул. Каплан 17, Тель-Авив):

Воскр., понед., вторн., четв. – с 10:30 до 14:30
Среда с 15:00 до 18:00

В иное время работает автоответчик.
Тел. 03-6093476, факс 03-6951310

שעות עבודה של משרד האיגוד

ברח' קפלן 17 בתל אביב:

בימים א', ב', ג', ה' משעה 10:30 עד 14:30
ביום ד' מ-15:00 עד 18:00

בשעות אחרות ניתן להשאיר הודעה.
טל' 03-6093476, פקס 03-6951310

Адрес для писем: 61234 תל אביב, ת.ד. 23574

הכתובת למכתבים: 61234 תל אביב, ת.ד. 23574

Электронная почта: latest@bezeqint.net

Предыдущие выпуски «Эцлейну» доступны в интернете по адресу <http://bit.ly/laesje>

ניתן לעיין בגיליונות הקודמים של העלון "אצלנו" באינטרנט בכתובת <http://bit.ly/laesje>

Посещение Яд ва-Шем

В пятницу 25 февраля 2011 г. состоится очередная экскурсия в музей в Яд ва-Шем. Записаться на экскурсию и на автобус из Тель-Авива следует в нашем офисе по тел: 03-6093476

ביקור ביז ושם

ביום ו' 25 בפברואר 2011
אנו נערוך ביקור נוסף במוזיאון יד ושם.
לסיור ולהסעה מתל אביב יש להירשם במשרד האיגוד, טל 03-6093476

Корни и Память

Как и каждый год наше Объединение планирует в 2011 году поездку «Корни и Память». На этот раз мы едем отмечать 70 лет начала Катастрофы в странах Балтии, ведь к концу 1941 г. немцами и местными добровольцами были убиты почти все оставшиеся там евреи. Уцелевшие, в том числе бежавшие в советский тыл, создали свои семьи. Но что знают их дети и внуки о родных, погибших в 1941 г.?

Это мы, те кто помним, должны привозить молодых в места, где еще не так давно была ключом еврейская жизнь, привести их ко рвам, где их деды и прадеды произнесли последнее «Шма Израэль!». Мы пройдем по широким улицам Риги и улочкам маленьких городков, по которым они гуляли и по которым их вели в последний путь. Мы зажжем свечи на их могилах, причем не только в Риге, но и в городках Курляндии и Латгалии.

Поездка приурочена к 4 июля, когда в Латвии отмечают «День Холокоста латвийских евреев». Наша группа примет участие во всемирном слете выходцев из Латвии, подобному тем, что проходили в Риге в 2001 и 2004 гг. Программа предусматривает не только церемонии и торжественные встречи, но и экскурсии и посещение музеев и концертов, поездку на взморье и т.п.

Элла Баркан

סיור זיכרון ושורשים 2011
ASSOCIATION OF LATVIAN AND ESTONIAN JEWS IN ISRAEL

HERITAGE
TOUR 2011

איגוד יוצאי לטביה ואסטוניה בישראל

שורשים בקהילה מיוחדת במינה

בשנת 2011 אנו נציין 70 שנה לתחילת השואה בארצות הבלטיות. הרוב המכריע של יהודי לטביה ואסטוניה נרצח והמעטים ששרדו הקימו משפחות וזכו לראות נכדים וחלקם אף נינים. מה אנו יודעים על משפחותיהם בטרם עלה הכורתי? מה אנו יודעים על סבינו שלא זכינו להכיר? מה אנו יודעים על דודינו? על בני דודינו? לא קבר לעלות אליו, לא תמונה, לא סיפור. הם נרצחו על ידי הגרמנים ומשתפי הפעולה הלטבים והושלכו לבורות הריגה.

על הנותרים ועל צאצאיהם מוטלת המשימה לשמור על הגחלת, לספר את סיפורה של הקהילה הקטנה והמיוחדת שהוציאה מתוכה אנשי שם. איננו יכולים לפגוש את קרובינו, אך אנו יכולים להתהלך ברחובות בהם צעדו אבותינו, אנו יכולים לנשום את האוויר שנשמו, ולבקר במקומות בהם חיו. אנו יכולים להדליק נרות באתרי הזיכרון ולשאת תפילה לעילוי נשמתם.

על פי יוזמת האיגוד מתוכנן לקיים בריגה כינוס עולמי של יהודים יוצאי לטביה, בדומה לאילו שהתקיימו שם ב-2001 וב-2004. האיגוד מציע סיור "שורשים וזיכרון" שבו נבקר באתרי הנצחה, נשתתף בטכס המרכזי לזכר הניספים, המתקיים מידי שנה ב-4 ביולי ליד חורבות בית הכנסת הגדול בריגה. בתאריך זה שרפו את בית הכנסת בריגה והרסו את בית הכנסת בליבאו, על כן הוא הוכרז כיום שואת יהודי לטביה. אנו מתכננים לבקר בערי קורלאנד ובעיירות בלטגלה (בשתי קבוצות) ביישובי המוצא של הורינו. מפי המדריכים אשר ילוו את הקבוצות נלמד את סיפורי כל קהילה וקהילה אנו מקווים שבין חברי הקבוצה יהיו גם מי שנוולדו במקום. כמו כן כוללת התכנית סיורים מודרכים בריגה, ביקורים באתרי נופש ובאירועי תרבות, ביקור בארכיון ההיסטורי בריגה ועוד.

אלה ברקן

В конце июня 2011 г. состоится поездка в Латвию (8 дней) с участием во Всемирном слёте евреев из Латвии
Запись по адресу latest@bezeqint.net
или по телефону 03 - 6093476

בסוף יוני 2011 יתקיים סיור בן 8 ימים ללטביה הכולל השתתפות בכנס העולמי וביקורים בערי שדה.
הרשמה בדוא"ל latest@bezeqint.net
או בטל' 03 - 6093476

ПРАВЛЕНИЕ БЛАГОДАРИТ ЧЛЕНОВ
ОБЪЕДИНЕНИЯ ЗА ПОЖЕРТВОВАНИЯ

אנו מודים לחברים אשר העבירו
תרומות לפעילות האיגוד

Перец Светлицин, <i>Торонто, Канада –</i> 1000 шек.	Памяти жены Зельды-Жени (ур. Супер), преданной матери и бабушки		לזכר אשתו זלדה ז'ניה (לבית סופר), אם ילדינו וסבתא לנכדינו	פריץ סביטליצין, <i>טורונטו, קנדה –</i> 1000 ₪
מיחאל מנאם, <i>Яхוד –</i> 1000 шек.	Памяти родителей Шломо (1910-1985) и Ханы (1920-2004, ур. Кремер) Манаим		לזכר הוריו שלמה (1910-1985) וחנה (לבית קקמר) 1920 – מה נעים (2004)	מיכאל מה נעים, <i>יהוד –</i> 1000 ₪
Мирьям Манаим, <i>Яхוד и</i> Рина Бавильская, <i>Тель Авив –</i> 1000 шек.	Памяти родителей Авраама и Сары (ур. Цви) Бавильских		לזכר הוריהן אברהם ושרה (לבית צבי) בבילסקי	מרים מה נעים (לבית בבילסקי), <i>יהוד ורינה</i> בבילסקי, תל אביב – 1000 ₪
Моти Хармац, <i>Кирьят Хаим –</i> 1000 шек.	Памяти родителей Зелига (Резекне) и Эстер ур. Ганз (<i>Лудза</i>) Хармац		לזכר הוריו, זליג חרמץ יליד רזקנה ואסתר חרמץ (לבית גאנז) ילידת לודזה	מוטי חרמץ, <i>קרית-חיים –</i> 1000 ₪
Авраам Авкин, <i>Хайфа –</i> 1000 шек.	В память о любимой жене Ноеми Авкин (ур. Копелович), уроженки Риги, скончавшейся в апр. 2008 г. в Хайфе		לזכר אשתו האהובה נעמי אבקיין ז"ל, (לבית קופלוביץ), ילידת ריגה שנפטרה בחיפה באפריל 2008	אברהם אבקיין, <i>חיפה –</i> 1000 ₪
Йосиф Лисагор, <i>Нешер –</i> 1000 шек.	В память о жене, маме и бабушке Хасе Лисагор (ур. Бикен), скончавшейся в авг. 2010 года в возрасте 88 лет		לזכר הרעיה, האם הסבתא חסיא ליסגור (לבית ביקון) אשר נפטרה באוגוסט 2010 בגיל 88 בנשר	יוסף ליסגור, <i>נשר –</i> 1000 ₪
Илана и Марк Фербер, <i>Иерусалим –</i> 500 шек.	В поощрение деятельности Объединения		לעידוד פעילות האיגוד	אילנה ומרק פרבר, <i>ירושלים –</i> 500 ₪
Нехама и адв. Йоси Перлов – 250 шек.	По случаю 5-й годовщины смерти мужа и отца Яши Перлова – узника Сиона из Риги, многолетнего активиста <i>Игуда</i>		לזכר הבעל והאב יעקב (יאשה) פרלוב, אסיר ציון מריגה ופעיל באיגוד שנים רבות – לציון 5 שנים לפטירתו	נחמה ועו"ד יוסי פרלוב, <i>תל אביב –</i> 250 ₪
Пожертвования на деятельность Объединения (до 200 шек.) поступили от: Блюма и Бенцион Сандлер – Беэр-Шева, Зиська Яфет – Пардес Хана, Арик Лави – киббуц <i>Кфар Гулади,</i> Анонимный жертвователь.			תרומות עד 200 ₪ לפעילות האיגוד העבירו לאחרונה: בלומה ובן ציון סנדלר – באר שבע, זיסקה יפת – פרדס חנה, אריק לביא – קיבוץ כפר גלעדי, תורם אלמוני.	

אצלנו / בטאון איגוד יוצאי לטביה ואסטוניה בישראל • ג'ליון מס' 23 • נובמבר 2010 / כסלו תשע"א
המערכת: אלי ולק, אליהו היימן, דוד מורין, אלה ברקן. דוא"ל: latest@bezeqint.net
עריכה והגהה בעברית: אלה ברקן • ביצוע גרפי: שאול בלוצ'קובסקי